

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Protocol

COVID-19 contactonderzoek in Justitiële Inrichtingen

21-2-2020

01-02-2021

DJI doet er alles aan om te voorkomen dat medewerkers en justitiabelen besmet raken met het coronavirus binnen een justitiële instelling. Een justitiële instelling is een bijzondere omgeving waar medewerkers en justitiabelen langdurig samen in dezelfde ruimtes verblijven. Dit betekent ook dat het coronavirus zich snel kan verspreiden. Het is daarom belangrijk dat de landelijke maatregelen goed worden gevolgd, zoals regelmatig handen wassen, hoest hygiëne en 1,5 meter afstand houden. Daarnaast moeten klachten die passen bij COVID-19 snel worden herkend en medewerkers en justitiabelen bij klachten direct worden getest. Wordt er COVID-19 bij een medewerker of justitiabele vastgesteld, dan wordt er bron- en contactonderzoek (BCO) gedaan. Dit protocol is bedoeld als leidraad bij het uitvoeren van het BCO. Het BCO vindt altijd plaats in samenwerking met de GGD.

Wanneer moet je aan COVID-19 denken en testen?

Een medewerker of justitiabele moet worden verdacht van COVID-19 en zich laten testen bij één of meerdere van onderstaande klachten:

- a. verkoudheidsklachten (neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn);
- b. (licht) hoesten;
- c. benauwdheid;
- d. verhoging of koorts
- e. plotseling verlies van reuk en/of smaak (zonder neusverstopping).

Bij contacten van positief geteste personen is er ook reden om te testen bij één of meer van onderstaande klachten:

- f. algehele malaise;
- g. hoofdpijn;
- h. spierpijn;
- i. pijn achter de ogen;
- j. vermoeidheid en verminderde eetlust.

Wat is het doel van bron- en contactonderzoek (BCO)?

Het doel van bron- en contactonderzoek (BCO) rond een positief getest persoon, de zogenaamde **index**, is:

1. De persoon, de zogenaamde **bron**, opsporen die de besmetting bij de index heeft veroorzaakt. Dit betekent navragen bij de index waar hij/zij denkt de besmetting te hebben opgelopen.

- De personen, de zogenaamde **contacten**, identificeren die mogelijk besmet zijn geraakt door contact met de index in de periode dat de persoon besmettelijk was en hen te wijzen op de maatregelen die genomen moeten worden om verdere verspreiding te voorkomen.

De kans om besmet te raken is het grootste bij de personen die intensief en/of langdurig contact hebben gehad met de positief geteste persoon. Contact in een kleine, niet geventileerde ruimte, vergroot de kans op een besmetting.

Er worden 3 categorieën contacten onderscheiden (zie <https://ci.rivm.nl/COVID-19-bco>):

- Categorie 1: huisgenoten en celgenoten**
- Categorie 2: nauwe contacten.**
Dit zijn contacten die cumulatief langer dan 15 minuten (binnen 24 uur) op minder dan 1,5 meter afstand contact hadden met de positief geteste persoon tijdens zijn/haar besmettelijke periode. Nauwe contacten zijn ook personen met een hoogrisicoblootstelling (bijvoorbeeld hoesten en spugen in het gezicht, of direct fysiek contact).
- Categorie 3: niet-nauwe contacten**
Dit zijn personen die:
 - langer dan 15 minuten contact hadden met de patiënt op meer dan 1,5 meter afstand
 - tijdens het contact een chirurgisch masker type IIR droegen
 - minder dan 15 minuten contact hadden met de patiënt op minder dan 1,5 meter afstand.
 - wat betreft blootstelling tot de categorie 1 en 2 contacten behoren maar zelf een COVID-19 infectie hebben doorgemaakt met een eerste ziektedag minder dan 8 weken geleden

De GGD kan bij het BCO adviseren wie in welke categorie valt en welke informatie gedeeld moet worden met de contacten.

Wanneer krijgt een besmet persoon klachten?

Niet iedereen krijgt klachten na een besmetting. Als iemand wel klachten krijgt, dan ontstaan deze 2 tot 14 dagen na de besmetting. In 99% van de gevallen ontstaan de klachten binnen 10 dagen en gemiddeld na 5-6 dagen.

Wanneer is een positief getest persoon besmettelijk?

Voor het BCO wordt ervan uitgegaan dat een persoon 2 dagen voordat de klachten ontstaan al besmettelijk kan zijn. Dit wordt de presymptomatische fase genoemd. De besmettelijkheid eindigt minimaal 7 dagen na het ontstaan van de klachten en de persoon tevens 24 uur klachtenvrij is en 48 uur koortsvrij. Een positief getest persoon die op het moment van testen geen klachten heeft (asymptomatisch is), blijft in ieder geval tot 5 dagen na de testafname in isolatie. De PCR-test kan in die periode positief zijn. Hoe besmettelijk personen zonder klachten zijn voor anderen, is niet geheel duidelijk. Zij zijn wel minder besmettelijk dan personen met klachten.

Een medewerker of justitiabele is positief getest. Wat doe je?

Organisatie en documentatie

- Bij de uitvoering van het contactonderzoek wordt onderscheid gemaakt in contacten binnen en buiten de justitiële instelling. De GGD voert in principe het contactonderzoek uit bij contacten buiten de justitiële instelling. De justitiële instelling voert het contactonderzoek bij contacten uit binnen de instelling. De GGD delegeert hiermee een deel van het BCO aan de justitiële instelling maar blijft wel eindverantwoordelijk.
- De GGD voert het BCO-gesprek met een positief geteste medewerker voor de contacten buiten de justitiële instelling. Informatie over de isolatie, quarantaine en inzetbaarheid van medewerkers is te vinden onder de Q en A op intranet.
- Het BCO wordt gecoördineerd vanuit het COVID-19 actieteam. De leidinggevende (van dienst) /afdelingshoofd van de afdeling waar een medewerker of justitiabele positief is getest, stelt de contactlijst. Naast de categorie 1 contacten worden per activiteit en afdeling de nauwe contacten (categorie 2) en niet-nauwe contacten (categorie 3) geïdentificeerd. Het toewijzen van categorieën aan de contacten en het testbeleid gebeurt in overleg met GGD.
- Bij het afsluiten van het BCO wordt geadviseerd de resultaten van het BCO anoniem terug te koppelen aan het management, de medische dienst, het COVID-19 actieteam en het DJI crisisteam (5.1.5 @dji.minijus.nl). Dit biedt de mogelijkheid het proces te analyseren/evalueren en verbeterpunten door te voeren.
- Er wordt een tijdelijke, afgeschermd contactlijst gemaakt, die na afsluiting van het BCO vernietigd wordt.

Identificeren contacten en eventuele bron

- Om het BCO rond een positief geteste *medewerker* te kunnen starten, zal de medewerker de instelling vrijwillig moeten informeren over zijn besmetting. Het melden van een uitslag van een medisch onderzoek aan de werkgever is uiteraard nooit een verplichting.
- Het BCO-gesprek met een positief geteste *medewerker of justitiabele* vindt zo spoedig mogelijk plaats. Daarbij worden de categorie 1, 2 en 3 contacten en de mogelijke bron binnen DJI geïdentificeerd. Tijdens het BCO-gesprek wordt

nagegaan wat de daadwerkelijke eerste ziekte dag was, dit is de dag waarop de klachten ontstonden. Vervolgens wordt gekeken aan welke activiteiten betrokkene heeft deelgenomen vanaf twee dagen voordat hij/zij klachten ontwikkelde tot het moment dat hij/zij in isolatie ging. Daarbij moet op basis van het dagprogramma feitelijk van minuut tot minuut uitgevraagd worden welke contactmomenten er zijn geweest, waar, wanneer en met wie. Toets waar mogelijk de betrouwbaarheid van de ingewonnen informatie.

3. Bij het vinden van de mogelijke bron van de besmetting wordt gezocht naar personen met klachten en/of een positieve test, waarmee de positief geteste medewerker of justitiabele recent in contact is geweest binnen of buiten de justitiële instelling. Bij een geïdentificeerde bron wordt uiteraard ook rond de bron contactonderzoek verricht.
4. Mocht de *justitiabele* in zijn besmettelijke periode buiten de inrichting zijn geweest dan moeten ook de contacten buiten de instelling in beeld gebracht worden (politie, DV&O, persoonlijke contacten). Het in informeren van de contacten buiten de justitiële instelling zal gedelegeerd worden aan de daarvoor geschikte personen (bijvoorbeeld casemanager of GGD).

Communicatie

De medische dienst, het COVID-19 actieteam en het hoofd van de afdeling stemmen met elkaar af wie de regie voert over de te nemen maatregelen op de afdeling en wie zorgt voor het communiceren van de maatregelen naar het management, de justitiabelen en medewerkers van de instelling.

Isolatie, quarantaine en testen

1. Een positief geteste *medewerker* moet in thuisisolatie, ook wanneer hij/zij geen klachten heeft. Een positief geteste *justitiabele* wordt geïsoleerd op cel, zo nodig na overplaatsing naar een andere cel. Een eventuele celgenoot wordt alleen in een cel in quarantaine geplaatst.
2. Positief geteste personen blijven in isolatie tot minimaal 7 dagen na de start van de klachten én zij tevens ten minste 24 uur klachtenvrij zijn én 48 uur koortsvrij zijn (temperatuur moet lager zijn dan 38 graden zonder gebruik van koorts remmende medicatie).
3. Justitiabelen die behoren tot categorie 1 en 2 contacten worden op cel in quarantaine geplaatst en direct getest met een PCR test. Zij mogen niet met elkaar (uitgezonderd de celgenoot) in contact komen tot de uitslag bekend is. Een justitiabele met klachten wordt direct geïsoleerd en alleen op cel geplaatst.
4. *Medewerkers* die behoren tot de *categorie 1* contacten moeten zich direct laten testen en thuisblijven tot 10 dagen na het laatste contact met de positief geteste persoon. Indien negatief getest, kunnen zij zich op dag 5 opnieuw laten testen. Bij een negatieve PCR-test op dag 5 mogen zij naar buiten maar nog niet werken.
5. *Medewerkers* die behoren tot de *categorie 2* contacten moeten zich direct laten testen. Zij blijven thuis in quarantaine. Indien de direct uitgevoerde testuitslag negatief is, worden zij 5 dagen na het laatste risicocontact weer getest. Is de testuitslag op dag 5 negatief en hebben zij geen klachten dan mogen zij werken. Zij moeten tot 10 dagen na het laatste risicocontact continu een chirurgische mondmasker type IIR dragen.
6. Zie voor het actuele gebruik van testen de volgende link: <https://ici.rivm.nl/covid-19-welke-testen-bij-welke-groepen>
7. Wanneer men op een afdeling geen onderscheid kan maken tussen *justitiabelen* met nauwe en niet-nauwe contacten, of er is meer dan één besmetting geconstateerd binnen een afdeling/groep, dan wordt (tijdelijk) de hele afdeling/groep op cel in quarantaine geplaatst en alle *justitiabelen* en *betrokken medewerkers* getest.
8. Wanneer op meer dan één afdeling of groep, justitiabelen positief getest worden, zullen meer afdelingen in quarantaine moeten en zullen op deze afdelingen *justitiabelen* en *medewerkers* direct, eventueel steekproefsgewijs, getest moeten worden om duidelijk te krijgen of verdere verspreiding van het virus heeft plaatsgevonden binnen de penitentiaire instelling.
9. *Justitiabelen* en *medewerkers* die behoren tot de categorie 3 contacten hoeven niet in quarantaine maar moeten tot 10 dagen na het risicocontact alert blijven op klachten.
10. Wanneer *justitiabelen* in *categorie 2*, die direct getest zijn, besmet blijken te zijn (positieve testuitslag) moeten ook de categorie 3 contacten (justitiabelen en medewerkers) in quarantaine en getest worden. De categorie 3 contacten worden vanaf dat moment beschouwd als categorie 2 contacten en als zodanig behandeld.
11. *Justitiabelen* die behoren tot de categorie 1 contacten, die direct getest zijn, en een negatieve PCR-test hebben, moeten op cel in quarantaine blijven tot zij op dag 5 weer getest worden. Zij moeten buiten hun cel een chirurgisch mondmasker type IIR dragen tot 10 dagen na het laatste risicocontact.
12. *Justitiabelen* in *categorie 2*, die direct getest zijn, en een negatieve PCR-test hebben, hoeven niet op cel te blijven. Zij mogen wel met elkaar maar niet met justitiabelen van andere afdelingen/groepen in contact komen waarbij strikt de algemene maatregelen moeten worden nageleefd. Zij kunnen gezamenlijk luchten en samen recreëren. Zij moeten veelvuldig hun handen wassen en buiten hun cel een chirurgisch mondmasker type IIR dragen tot zij op dag 5 na het laatste risicocontact weer getest worden.
13. Justitiabelen en medewerkers die tijdens de quarantaineperiode klachten ontwikkelen kunnen getest worden met een gevalideerde antigeensneltest. Is de test negatief, dan moet alsnog een PCR-test verricht worden.

14. De categorie 1 en 2 contacten onder de justitiabelen worden 5 dagen na het laatste contact met de positief geteste persoon, of eerder als er klachten ontstaan, opnieuw getest met een PCR-test. Worden er bij deze contacten besmettingen geconstateerd, dan moeten ook justitiabelen en medewerkers die tot de categorie 3 contacten behoren (tijdelijk) in quarantaine en direct getest worden. Worden onder de categorie 3 contacten geen infecties gevonden dan kan de quarantaine voor de categorie 3 contacten worden opgeheven.
15. Tijdens de quarantaineperiode moet het aantal medewerkers dat in contact komt met de justitiabelen die in quarantaine of isolatie verblijven, zo beperkt mogelijk gehouden worden.
16. *Justitiabelen* die 5 dagen na het laatste contact met de positief geteste persoon, negatief zijn met een PCR-test, mogen wel met elkaar maar niet met justitiabelen van andere afdelingen/groepen in contact komen. Zij kunnen gezamenlijk luchten en samen recreëren. Zij hoeven buiten de cel geen chirurgisch masker type IIR meer te dragen met uitzondering van de categorie 1 contacten. De quarantaine van de afdeling/groep duurt voort tot 10 dagen na het laatste risicocontact van de justitiabelen. Gedurende de quarantaine moeten zij alert blijven op klachten want er is een kleine kans dat zij toch besmet zijn. Categorie 1 contacten en kwetsbare personen dragen tot het einde van de quarantaineperiode wel een chirurgische mondmasker type IIR.
17. Gedurende de gehele quarantaineperiode moet er bij de justitiabelen dagelijks een gezondheidscheck worden gedaan (observeren, vragen naar klachten en temperatuur meten).
18. Justitiabelen die na 5 dagen niet getest willen worden moeten de quarantaineperiode van 10 dagen op cel uitzitten.
19. Het is belangrijk gedurende de isolatie en quarantaine dagelijks zowel de negatief als positief geteste personen te observeren en te vragen naar klachten. Bij voorkeur gebeurt dit door een verpleegkundige of arts van de medische dienst. Bij klachten moet er (eventueel opnieuw) laagdrempelig getest worden. Het (plv)hoofd zorg, in samenspraak met de GGD en huisarts, informeert/adviseert het hoofd van de afdeling over de te nemen maatregelen op de leefafdeling. Bij kwetsbare positief geteste personen wordt geadviseerd deze 2x per dag te bezoeken. De behandelend arts bepaalt het medische inhoudelijke beleid en welke controles met welke frequentie moeten worden uitgevoerd. Het (plv) hoofd zorg en behandelend arts zorgen dat de eventueel benodigde controles, ook in de afwezigheid van de medische dienst (weekend) uitgevoerd kunnen worden, bijvoorbeeld door bepaalde taken te delegeren aan speciaal daarvoor geïnstrueerde medewerkers.
20. Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM):
 - a. *Justitiabelen* die tot de categorie 2 contacten behoren dragen buiten hun cel een chirurgisch mondmasker type IIR. Het chirurgisch mondmasker kan meerdere keren per dag worden gebruikt. Wanneer zij op dag 5 een negatieve testuitslag hebben, kunnen zij weer niet-medische mondmaskers dragen
 - b. *Justitiabelen* die tot de categorie 1 contacten behoren dragen buiten hun cel een chirurgisch mondmasker type IIR tot 10 dagen na het laatste risicocontact.
 - c. Kwetsbare *justitiabelen* dragen gedurende de gehele quarantaineperiode van de afdeling, buiten hun cel een chirurgisch mondmasker type IIR, dus tot 10 dagen na het laatste risicocontact.
 - d. *Medewerkers* die tot de categorie 2 contacten behoren dragen tot 10 dagen na het laatste risicocontact een chirurgisch mondmasker type IIR. Dit vereist goede instructies aan de betrokken personen en de juiste logistiek wat betreft de mondmaskers. De niet-medische mondmaskers zijn namelijk niet te onderscheiden van de chirurgische mondmaskers type IIR zo gauw ze uit de oorspronkelijk doos zijn.
 - e. Voor het betreden van de cel van een positief geteste justitiabele worden de beschermingsmiddelen gebruikt zoals voorgeschreven bij isolatie (zie 21). Het is van belang dat medewerkers goed op de hoogte zijn van de te nemen maatregelen en bekend zijn met het juist gebruik van PBM's; hierop dient toezicht te zijn.
21. Zie voor de maatregelen tijdens de isolatie het protocol "Isolatie binnen een justitiële instelling".

Colofon

Dit protocol is een publicatie van:
Outbreak Management Team van

Dienst Justitiële Inrichtingen
Postbus 30132
2500 GC Den Haag

Dit protocol is bedoeld voor intern gebruik bij
DJI. Er kunnen geen rechten aan worden
ontleend. DJI aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele fouten in dit
protocol.

© Dienst Justitiële Inrichtingen, 23 december
2020